

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-34>

УДК 338.45:658.011

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

DIGITALIZATION IN THE FINANCIAL MARKET: ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

Малишко Євгенія Олегівнакандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6691-1785>**Malyshko Yevheniia**

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

На сучасному етапі розвитку економіки, яка потребує все більшого використання інформаційно-комунікаційних технологій, поширюється поняття діджиталізація, що включає в себе процес перенесення інформації у цифрову форму. Розвиток діджиталізації прискорює досягнення науково-технічного прогресу та інноваційно-технологічних методів господарювання. Результати дослідження сутності поняття діджиталізація дало змогу виокремити ключові слова: трансформація, цифровізація, оцифровуванням буття, інформація, цифрова технологія, інформаційно-комунікаційна технологія. Виділено основні напрямки щодо розвитку та запровадження діджиталізації в управлінні підприємством. Охарактеризовано та систематизовано переваги та недоліки діджиталізації в діяльності підприємств. Діджиталізація є одним з вагомих чинників, який покликано вплинути на тенденції сучасності розвитку інновацій у інформаційних технологій.

Ключові слова: діджиталізація, трансформація, інформаційні технології, цифровізація.

At the present stage of economic development, which requires increasing use of information and communication technologies, the concept of digitalization is spreading, which includes the process of transferring information into digital form. The development of digitalization accelerates the achievement of scientific and technological progress and innovation and technological management methods. The results of the study of the essence of the concept of digitalization made it possible to identify key words: transformation, digitalization, digitization of life, information, digital technology, information and communication technology. The main directions for the development and implementation of digitalization in enterprise management are identified, namely: automation of all business processes, which will speed up decision-making and facilitate the implementation of certain actions; expanding opportunities for positioning in the financial market, which will increase competitive advantage; acceleration of database processing, which will provide an opportunity to accurately assess the risks of activities and optimize information flows at the enterprise; the quality of services from the contractor (seller) to the consumer (buyer), which will increase the competitiveness of goods and services; modernization of information technologies that will provide information protection of enterprises from virtual danger. The main advantages of digitalization are established: high level of competitiveness, which increases the image of the enterprise; high-quality, fast processing and generation of reports; availability of chatbots for remote communication of employees; increase productivity and reduce costs; skilled workers in the field of IT technologies; transparency of business processes at the enterprise; increasing the competitiveness of the enterprise. The disadvantages of digitalization development are highlighted: the costs of implementing the digitalization project at the enterprise, which encourages the revision of pricing policy; the need for quality technical equipment and timely data updates; providing high-quality IT staff. Digitalization is one of the important factors that is designed to influence the current trends in the development of innovations in information technology.

Keywords: digitalization, transformation, information technology, digitalization.

Постановка проблеми. На сучасному етапі цифрової трансформації суспільства та економіки в цілому, формування та розвиток діджиталізації виступає необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності підприємств.

Процес діджиталізації є актуальним напрямом який розширює інформаційний простір, а від так інноваційний розвиток підприємств. Прийняття управлінських рішень на підприємстві вимагає постійних змін, а саме запровадження

цифрових та інноваційних технологій до бізнес-процесів. Тому, процес діджиталізації в контексті розвитку інформаційно-комунікаційного забезпечення на підприємстві є необхідна парадигма ведення бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання формування та розвитку діджиталізації присвячено багато праць вітчизняних науковців, серед яких: Дубина М., Козляченко О. [1], Варга В. П. [2], Семилітко Д. [2]. Слід відзначити дослідження щодо визначення ролі та сутності діджиталізації у забезпеченні трансформації бізнес-процесів, а саме: Тульчинська С. О., Солосіч О. С., Чорній В. В. [4], Гуренко А. В., Гашутіна О. Е. [5], Лігоненко Л. О., Хріпко А. В., Доманський А. О. [6]. Проте трансформаційні процеси вимагають пошуку новітніх поглядів до розвитку діджиталізації.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Актуальність дослідження діджиталізації зумовлює необхідність постійного відстеження ключових аспектів трансформації бізнес-процесів. Новітні технології виступають комунікацією в інформаційному просторі, та слугують поштовхом щодо розвитку діджиталізації, тобто цифрової трансформації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сутності поняття діджиталізації, визначення факторів впливу, переваг та недоліків, що очікуватимуть від цифрової трансформації. Для досягнення поставленої мети, необхідно вирішення наступних завдань: дослідити сутність поняття діджиталізація; встановити основні напрямки розвитку та запровадження діджиталізації в управління підприємством; виділити основні переваги діджиталізації; виділити основні недоліки діджиталізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ведення сучасного бізнесу вимагає від підприємств активізації інформаційних технологій, що є важливою умовою інноваційно-активної діяльності. Інноваційність та ефективність бізнес-процесів вимагає постійних оновлень, щоб відповідати новітнім умовам цифрового розвитку. Діджиталізація є революційним напрямком інформаційних технологій, що встановлює конкурентні переваги підприємств на фінансовому ринку.

Поняття діджиталізація нині знаходиться на етапі розвитку, бо сьогодення пов'язане насамперед з цифровими технологіями в усіх сферах суспільного виробництва. Діджиталізація покликана розширити можливості комунікації фінансових інституцій та створити умови

до розбудови цифровізації. В табл. 1 представлено дослідження різних підходів до сутності еволюції розвитку поняття діджиталізація.

Як видно з табл. 1, аналіз різних підходів до визначення поняття «діджиталізації» поєднує в собі реалізацію взаємопов'язаних управлінських рішень щодо бізнес-процесів та слугує ефективним інформаційно-комунікаційним забезпеченням життєвого циклу на підприємстві. Так, в своїх дослідженнях щодо аспектів розвитку цифрової економіки в Україні,

Г. Соколова визначила, що «діджиталізація» – це цифрова версія. Проте, у дослідженнях [8; 14; 17; 18; 19] діджиталізації притаманна трансформація, як розвиток бізнес-процесів сьогодення. Автори [9; 12; 13; 15] вважають, що діджиталізація сприяє розширенню інформаційного простору, та слугує поштовхом до впровадження новітніх інформаційних цифрових продуктів. Коптелова А. під діджиталізацією розуміє як цифровізацію, тобто поєднання в собі ефективність та продуктивність інформаційно-комунікаційних технологій. На думку авторів [10; 11] однією з головних переваг діджиталізації є впровадження інформаційно-комунікаційного забезпечення в усіх видах діяльності, що забезпечить зменшенню тіньової економіки.

До основних напрямів щодо розвитку та запровадження діджиталізації в управління підприємством можна віднести:

- автоматизацію усіх бізнес-процесів, що прискорить прийняття рішень та полегшить виконання певних дій;
- розширення можливостей щодо позиціонування на фінансовому ринку, що забезпечить нарощення конкурентних переваг;
- прискорення обробки бази даних, що забезпечить можливість точної оцінки ризиків діяльності та оптимізації інформаційних потоків на підприємстві;
- якість надання послуг від виконавця (продавця) до споживача (покупця), що підвищить конкурентоздатність товарів та послуг;
- модернізація інформаційних технологій, що забезпечить інформаційний захист підприємств від віртуальної небезпеки.

Тобто, діджиталізація створює переваги на підприємстві як реалізація бізнес стратегій через інформаційно-комунікаційні технології ведення бізнесу.

До основних переваг діджиталізації можна віднести:

- високий рівень конкурентоздатності, що підвищує імідж підприємства;
- якісна, швидка обробка та формування звітів;

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «діджиталізація»

Автор	Визначення	Ключові слова
Соколова Г. [7]	діджиталізація характеризується як створення цифрової (заснованої на байтах та бітах – мінімально адресованих одиницях інформації) версії аналогових речей на паперових документах, відео- та фотозображень, звуків	Цифрова версія
Гусєва О.Ю., Легомінова С.В. [8, с. 34]	«діджиталізація – це глибинна трансформація, проникнення цифрових технологій щодо оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, підвищення продуктивності та покращення комунікаційної взаємодії зі споживачами»	Трансформація
Діба М.І., Гернего Ю.О. [9, с. 52]	«діджиталізація – це інформація, а саме – оцифрування значних обсягів знань і даних, що зумовлює якісні зміни в поведінці суб'єктів господарювання»	Інформація
Лігоненко Л., Хріпко А.В., Доманський А.О. [10, с. 25]	діджиталізація є необхідним процесом розвитку сучасних підприємств в умовах неоекономіки. Вона покликана спростити та прискорити роботу з великими базами даних, забезпечити автоматизацію усіх видів діяльності (основної та допоміжної операційної, інвестиційної, фінансових), покращення комунікації з клієнтами, постачальниками та партнерами та усіма інститутами зовнішнього середовища, формування нових засад взаємодії в межах підприємства – між підрозділами, працівниками, менеджментом, перехід до нових організаційних форм господарювання (мережева та віртуальна економіка)	Інформаційно-комунікаційна технологія
Тетерятник Б.С. [11, с. 23]	«діджиталізація заснована на можливостях ІТ-індустрії процес застосування суб'єктами господарювання інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення мети господарської діяльності, спрямований на зміну існуючих господарських відносин шляхом їх діджиталізації; сукупність актів реалізації діджиталізованих об'єктів для досягнення цілей господарської діяльності, що розглядаються в їх єдності та пов'язані з формуванням нової форми господарських відносин – цифрової»	Інформаційно-комунікаційна технологія
Туль С.І. [12, с. 13]	«В. Скуотто, Ф. Серравалле, А. Мюррей і М. Віассоне визначають поняття «діджиталізація» як процес упровадження цифрових технологій для зміни бізнес-моделі з метою отримання вигоди від використання нових передових технологій, що обробляють гігантський цифровий потік інформації в рамках динамічної цифрової мережі. Це процес широкомасштабних змін у відносинах між акторами (урядом, бізнесом, соціумом у представництві його індивідуумів), що відбуваються в усіх сферах суспільної діяльності під впливом інтеграції цифрових технологій, діджиталізованих даних і мережі Інтернет. У результаті цих відносин формується цілісна цифрова екосистема»	Цифрова технологія
Король С. [13, с. 68]	«діджиталізація – це формування цифрової економіки в Україні має стати рушійною силою для збільшення ВВП і покращення рівня життя населення. Використовуючи цифрові технології кожний сектор економіки може розвиватися швидше, якісніше й ефективніше. Це обумовлює широкий інтерес науковців до концепції цифрової економіки та діджиталізації»	Цифрова технологія

(Закінчення таблиці 1)

Автор	Визначення	Ключові слова
Лазоренко Т., Шолом І. [14]	діджиталізація характеризується трансформацією, впровадженням цифрових технологій з метою оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, покращення комунікаційних зв'язків із споживачами та підвищення ефективності господарської діяльності. «Стратегія розвитку індустрії 4.0», розроблена Асоціацією промисловців та підприємців України, пояснює цифрову трансформацію як суспільні або технологічні зміни, які пов'язані із проникненням цифрової технології в усі аспекти взаємодії з людиною	Трансформація
Халапсіс О. [15]	діджиталізацію визначається не як спосіб, а як пов'язаний із тенденцією приведення в електронний вигляд найрізноманітніших видів використовуваної людиною інформації процес, умовно названий дослідником «оцифровуванням буття»	Оцифровуванням буття
Коптелова А. [16]	діджиталізація («цифровізація»), як процес створення нового продукту, що спочатку існує в цифровій формі та не може бути перенесений на фізичний носій без суттєвого зниження його якості	Цифровізація
Устенко М. [17, с. 184]	діджиталізація являє собою корінні перетворення, що знаходять вираження в глибокому проникненні цифрових технологій у бізнес-процеси, їх оптимізації, підвищенні продуктивності та поліпшенні комунікаційної взаємодії зі споживачами. Ключова ознака подібних трансформацій – значні покращення в ефективності функціонування бізнес-процесів, скорочення грошових і часових витрат на їх підтримку	Трансформація
Грибіненко О. [18]	діджиталізацію розуміє як трансформацію, проникнення цифрових технологій щодо оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, підвищення продуктивності та покращення комунікаційної взаємодії зі споживачами. Концептуалізація та управління бізнес-процесами стикаються з певними фундаментальними проблемами, а саме зв'язком між безліччю управлінням бізнес-процесами (BPM) та їх внеском у корпоративну цінність	Трансформація
Литвинова О. [19]	«діджиталізація – це явище, що спричиняє послідовні трансформації соціокультурного коду, об'єднані загальним вектором розвитку»	Трансформація

– наявність чат-ботів для дистанційної комунікації працівників;

– зростання продуктивності та зменшення витрат;

– кваліфіковані працівники у сфері ІТ-технологій;

– прозорість бізнес-процесів на підприємстві;

– підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Діджиталізація є необхідним процесом розвитку інформаційних технологій, проте можна виокремити деякі недоліки:

– витрати на впровадження проекту діджиталізації на підприємстві, що спонукає перегляд цінової політики;

– потреба у якісному технічному оснащенні та своєчасному оновленні даних;

– забезпечення високоякісного ІТ-персоналу.

Варто наголосити, що необхідність розвитку діджиталізації представляє собою ключову стратегію підвищення рівня інноваційного розвитку техніко-технологічних новацій, що забезпечить ефективність фінансових результатів підприємств, а від так інноваційного потенціалу загалом.

Висновки. Таким чином, досліджуючи поняття діджиталізація, встановлено, що трансформаційні процеси, які відбуваються в економіки, впровадження інформаційних технологій підвищать конкурентоспроможність бізнес-процесів на підприємстві. Саме розвиток та впровадження цифрових інновацій забезпечать ефективність стратегічних дій та подальших змін у діяльності підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дубина М., Козлянченко О. Концептуальні аспекти дослідження сутності діджиталізації та її ролі в розвитку сучасного суспільства. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 3(19). С. 21–32.
2. Варга В. П. Діджиталізація як один з чинників конкурентоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/8_2020/156.pdf
3. Семилітко Д. Діджиталізація в дії: як цифрова трансформація бізнесу впливає на успіх компанії. *Аудитор України*. 2019. № 5. С. 76–79.
4. Тульчинська С. О., Солосіч О. С., Чорній В. В. Вплив діджиталізації управлінських процесів на систему забезпечення економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 54–58.
5. Гуренко А. В., Гашутіна О. Е. Напрями розвитку систем управління в умовах діджиталізації бізнесу в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 739–745.
6. Лігоненко Л. О., Хріпка А. В., Доманський А. О. Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес-організаціях. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 22. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2018-22-4555>
7. Sokolova H. V. Some aspects of the development of the digital economy in Ukraine». *Economic Bulletin of Donbass*. 2018. No. 1(51). P. 92–96.
8. Гусєва О. Ю., Легомінова С. В. Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 1(28). С. 33–39.
9. Диба М. І., Гернего Ю. О. Діджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні. *Фінанси України*. 2018. № 7. С. 50–63.
10. Лігоненко Л. О., Хріпка А. В., Доманський А. О. Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес-організаціях. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 2. Т. 2. С. 20–32.
11. Тетерятник Б. С. Тенденції діджиталізації та віртуалізації як вектор сучасного розвитку світового господарства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2017. № 29. Т. 2. С. 21–23.
12. Туль С. І. Сучасні методики інтегральної оцінки діджиталізації світової економіки та ринку праці. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2019. №42. 13 с. URL: http://bses.in.ua/journals/2019/42_2019/4.pdf
13. Король С., Польовик Є. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. *Modern Economics*. 2019. № 18. С. 67–73. URL: <http://217.77.213.157:8080/jspui/bitstream/123456789/6619/1/korol.pdf>
14. Лазоренко Т., Шолом І. Діджиталізація як основний фактор розвитку бізнесу. *Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи»*. 2020. № 1. С. 50–51. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201186>
15. Халапсис А. В. Глобализация и метрика истории. URL: <http://halapsis.net/globalizatsiya-i-metrika-istorii>
16. Коптелова А. К. Digitization (оцифровка) vs Digitalization (цифровизация). URL: <http://koptelov.info/digitization-digitalization/>
17. Устенко М., Руських А. Діджиталізація: основа конкурентоспроможності підприємства в реаліях цифрової економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 68. С. 181–192.
18. Hrybinenko, O. M. Digitalization of the economy in a new paradigm of digital transformation. *International Relations. Part «Economic sciences»*. 2018. № 16. P. 35–37.
19. Литвинов О. М. Діджиталізація на порозі цифрового дахау. *Держава і злочинність. Нові виклики в епоху постмодерну*. 2020. С. 170–172. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9635>

REFERENCES:

1. Dubyna M., Kozlianchenko O. (2019) Konceptual'ni aspekti doslidzhennya sutnosti didzhitalizacii ta ii roli v rozvitku suchasnogo suspil'stva [Conceptual aspects of the study of the essence of digitalization and its role in the development of modern society]. *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 3(19), pp. 21–32. (in Ukrainian)
2. Varha V.P. (2020) Didzhitalizaciya yak odin z chinnikov konkurentospromozhnosti pidpriemstva [Digitalization as one of the factors of enterprise competitiveness]. *Efektivna ekonomika*, no. 8. Available at: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/8_2020/156.pdf (in Ukrainian)
- Semylytko D. (2019) Didzhitalizaciya v dii: yak cifrova transformaciya biznesu vplivae na uspih kompanii [Digitalization in action: how the digital transformation of business affects the success of the company]. *Audytor Ukrainy*, no. 5, pp. 76–79. (in Ukrainian)
3. Tulchynska S. O. Solosich O. S., Chornii V. V. (2021) Vpliv didzhitalizacii upravlins'kih procesiv na sistemu zabezpechennya ekonomichnoi bezpeki pidpriemstva [The impact of digitalization of management processes on the system of economic security of the enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 9, pp. 54–58. (in Ukrainian)

4. Hurenko A. V., Hashutina O. E. (2018) Napryami rozvitku sistem upravlinnya v umovah didzhitalizacii biznesu v Ukraini [Directions of management systems development in the conditions of business digitalization in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, no. 19, pp. 739–745. (in Ukrainian)
5. Ligonenko L. O., Hripko A. V., Domans'kij A. O. (2018). Zmist ta mekhanizm formuvannya strategii didzhitalizacii v biznes-organizacijah [Content and mechanism of digitalization strategy formation in business organizations]. *Mizhnarodnij naukovij zhurnal «Internauka»*, no. 22. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2018-22-4555> (in Ukrainian)
6. Sokolova H. B. (2018) Some aspects of the development of the digital economy in Ukraine». *Economic Bulletin of Donbass*, no. 1(51), pp. 92–96.
7. Guseva O. U., Legominova S. V. (2018) Didzhitalizaciya – yak instrument udoskonalennya biznesprocesiv, ih optimizaciya [Digitalization – as a tool for improving business processes, their optimization]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, no. 1(28), pp. 33–39. (in Ukrainian)
8. Diba M. I., Gernego U. O. (2018) Didzhitalizaciya ekonomiki: svitovij dosvid ta mozhlivosti rozvitku v Ukraini [Digitalization of the economy: world experience and opportunities for development in Ukraine]. *Finansi Ukraini*, no. 7, pp. 50–63. (in Ukrainian)
9. Ligonenko L. O., Hripko A. V., Domans'kij A. O. (2018) Zmist ta mekhanizm formuvannya strategii didzhitalizacii vbiznes-organizacijah [Content and mechanism of digitalization strategy formation in business organizations]. *Mizhnarodnij naukovij zhurnal «Internauka»*, no. 2, t. 2, pp. 20–32. (in Ukrainian)
10. Teteryatnik B. S. (2017) Tendencii didzhitalizacii ta virtualizacii yak vektor suchasnogo rozvitku svitovogo gospodarstva [Trends of digitalization and virtualization as a vector modern development of the world economy]. *Naukovij visnik Mizhnarodnogo gumanitarnogo universitetu: Seriya «Yurisprudenciya»*, no. 29, t. 2, pp. 21–23. (in Ukrainian)
11. Tul' S. I. (2019) Suchasni metodiki integral'noi ocinki didzhitalizacii svitovoi ekonomiki ta rinku praci [Modern methods of integrated assessment of digitalization of the world economy and labor market]. *Svitove gospodarstvo i mizhnarodni ekonomichni vidnosini*, no. 42, 13 p. Available at: http://bses.in.ua/journals/2019/42_2019/4.pdf (in Ukrainian)
12. Korol' S., Pol'ovik E. (2019) Didzhitalizaciya ekonomiki yak faktor profesijnogo rozvitku [Digitalization of the economy as a factor of professional development]. *Modern Economics*, no. 18, pp. 67–73. Available at: <http://217.77.213.157:8080/jspui/bitstream/123456789/6619/1/korol.pdf> (in Ukrainian)
13. Lazorenko T., Sholom I. (2020) Didzhitalizaciya yak osnovnij faktor rozvitku biznesu [Digitalization as a major factor in business development]. *Zbirnik tez dopovidej mizhnarodnoi nauково-praktichnoi konferencii «Biznes, innovacii, menedzhment: problemi ta perspektivi»*, no. 1, pp. 50–51. Available at: <http://confmanagement.kpi.ua/procl/article/view/201186> (in Ukrainian)
14. Halapsis A. V. (2006) Globalizaciya i metrika istorii [Globalization and the metrics of history]. Available at: <http://halapsis.net/globalizatsiya-i-metrika-istorii> (in Ukrainian)
15. Koptelova A. K. (2016) Digitization (ocifrovka) vs Digitalization (cifrovizaciya) [Digitization vs Digitalization]. Available at: <http://koptelov.info/digitization-digitalization/> (in Ukrainian)
16. Ustenko M., Rus'kih A. (2019) Didzhitalizaciya: osnova konkurentospromozhnosti pidpriemstva v realiyah cifrovoi ekonomiki [Digitalization: the basis of enterprise competitiveness in the realities of the digital economy]. *Visnik ekonomiki transportu i promislivosti*, no. 68, pp. 181–192. (in Ukrainian)
17. Hrybinenko O. M. (2018) Digitalization of the economy in a new paradigm of digital transformation. *International Relations. Part «Economic sciences»*, no. 16, pp. 35–37.
18. Lytvynov O. M. (2020) Didzhitalizatsiia na porozhi tsyfrovoho dakhau [Digitalization on the threshold of a digital roof]. *Derzhava i zlochynnist. Novi vyklyky v epokhu postmodernu*, pp. 170–172. Available at: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9635> (in Ukrainian)